

การพัฒนาชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

THE DEVELOPMENT OF A TRAINING PACKAGE ON RELIEF FOR FLOOD VICTIMS FOR VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS

ศักดิ์ดา ตู๋ห่อ (Sakda Tuilar)^{1*}

สุนทร โคตรบรรเทา (Sunthon Kohtbantau)²

อุทัย จันทร์ทอง (Uthai Chankong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติและทักษะปฏิบัติก่อนและหลังการฝึกอบรม เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างได้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 180 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 90 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยแผนการฝึกอบรมจำนวน 8 แผน แต่ละแผนมีขั้นตอนการฝึกอบรมแบบ ศักดิ์ดา (SAKDA Model) แบบแผนการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยการสุ่มสองกลุ่มวัดก่อน – หลังการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1)ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.87/84.80 2) กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to develop a Training Package on Relief for Flood Victims for Village Health Volunteers with efficiency criterion of 80/80, to compare knowledge, attitudes and performance before and after training through the training package, and to compare knowledge, attitudes and performance between the

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

² รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Corresponding author, e-mail : stui.1141@hotmail.com

experimental group and the control group. The sample consisted of 180 Village health volunteers from Phetchabun Province obtained by Multi-Stage Random Sampling and assigned to the experimental group and the control group with 90 in each. The instrument used for this research included the Training Package on Relief for Flood Victims for Village Health Volunteers including 8 lesson plans. Each lesson plan had the steps for training in accordance with the SAKDA Model. The research design consisted of a randomized pretest – posttest control group design. Results were analyzed using percentage, mean, standard deviation and F-test (MANOVA). The research results reveal that: 1) The Training Package had efficiency of 86.87/84.80; 2) The experimental group had knowledge, attitudes and performance after training higher than before training with statistical significance at the .01 level; 3) The experimental group had knowledge, attitudes and performance after training higher than the control group with statistical significance at the .01 level.

คำสำคัญ : ชุดฝึกอบรม, อุทกภัย, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Keywords : Training Package, Flood, Village Health Volunteers

บทนำ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินชีวิตและเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา ที่ผ่านมามีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างต่อเนื่องเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่สำคัญคือภาวะโลกร้อนซึ่งส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากขึ้น เช่น เกิดอุทกภัยมากขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของโลก ประเทศไทยประสบปัญหาภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาอุทกภัยซึ่งเป็นภัยธรรมชาติอันดับแรกของประเทศสร้างความเสียหายเป็นอย่างมาก ถึงแม้ที่ผ่านมาประเทศไทยได้นำแนวคิดการจัดการภัยพิบัติมาใช้ในการป้องกันและบรรเทาภัยรวมไปถึงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแต่การดำเนินการที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร(กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2549)

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ทุกคนทุกพื้นที่ได้รับผลกระทบโดยถ้วนหน้าทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชน (วินัย, 2541) ดังนั้น

การป้องกันแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยควรมุ่งให้ความสำคัญกับชุมชน เพราะชุมชนเป็นด่านแรกที่ต้องเผชิญกับผลกระทบและเป็นผู้ที่ทราบถึงความจำเป็นและความต้องการที่แท้จริงของตนในการป้องกันแก้ไขปัญหามหาอุทกภัย การเพิ่มศักยภาพให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติและทักษะปฏิบัติในการเตรียมพร้อมรับมืออุทกภัย การตอบโต้ขณะเกิดอุทกภัยมีความสามารถในการดูแลช่วยเหลือกันเองในเบื้องต้นก่อนได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกจึงเป็นสิ่งสำคัญ

การฝึกอบรมเป็นการให้การศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที หลังการฝึกอบรม (เกษม, 2536) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านคือบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีศักยภาพในการดูแลช่วยเหลือกันในชุมชนดังนั้นจึงควรมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยรวมทั้งให้การดูแลช่วยเหลือกันภายในชุมชน

จากการศึกษาเบื้องต้นโดยผู้วิจัยด้วยการสัมภาษณ์ผู้ประสบอุทกภัยจำนวน 100 คนในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จาก 4 ได้แก่อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ พบว่า

ผู้ประสบอุทกภัยส่วนใหญ่ประสบปัญหาการสูญเสียทรัพย์สิน ขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม น้ำสะอาด และของใช้ที่จำเป็นรวมทั้งขาดยาและเวชภัณฑ์ที่ต้องใช้เมื่อเกิดการเจ็บป่วยในขณะเกิดอุทกภัย และมีความเครียดความวิตกกังวล การได้รับความช่วยเหลือเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ตรงกับความต้องการ และจากการศึกษาโดยการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 377 คน ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า ส่วนใหญ่มีความยินดีให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย แต่คิดว่ามีความรู้ไม่เพียงพอและไม่แน่ใจในบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเนื่องจากต้องการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

จากความสำคัญของสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น ความสำคัญของการฝึกอบรม และความสำคัญของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้มีความสามารถ มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน จึงได้สังเคราะห์รูปแบบการฝึกอบรมด้วยวิธีระบบ โดยอาศัยแนวคิดสำคัญคือหลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่ หลักการฝึกอบรม และหลักการสิ่งแวดล้อมศึกษาได้ชุดฝึกอบรมซึ่งประกอบด้วยแผนการฝึกอบรมจำนวน 8 แผน โดยแต่ละแผนการฝึกอบรมมีขั้นตอนการฝึกอบรมแบบศักดิ์ดาหรือ SAKDA (SAKDA Model) ซึ่งประกอบด้วยขั้นการฝึกอบรมห้าขั้นคือ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างสถานการณ์ (S = Situation) คือการสร้างสถานการณ์เกี่ยวกับอุทกภัย การตัดไม้ทำลายป่า ผลกระทบ อันตราย และความเสียหายที่เกิดจากอุทกภัย ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างเจตคติและกำหนดค่านิยม (A = Attitudes and Values) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดเจตคติต่อปัญหา เห็นความสำคัญของการเตรียมพร้อมรับการเกิดอุทกภัย มีแผนการตอบโต้

อุทกภัยของชุมชน และมีค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกัน เช่นการไม่ตัดไม้ทำลายป่า การปลูกป่า การปลูกหญ้าแฝก การให้ความช่วยเหลือกันเองในชุมชน ก่อนได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ขั้นที่ 3 ขั้นการให้ความรู้ การทบทวนความรู้และประสบการณ์ (K = Knowledge and Experiences) เป็นการทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อทราบพื้นฐานความรู้และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกอบรม ขั้นที่ 4 ขั้นการการสาธิตและฝึกปฏิบัติ (D = Demonstration and Action) เป็นการสาธิตให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็น ได้มีโอกาสในการทดลองปฏิบัติ ได้ซักซ้อมจนเกิดความมั่นใจ ขั้นที่ 5 ขั้นการทบทวนกิจกรรมและสรุปบทเรียน (A = Action Review) การทบทวนความรู้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสทบทวนเรื่องราว เนื้อหา องค์ประกอบสาระสำคัญของการเรียนรู้ มีโอกาสในการซักถามในส่วนที่ยังไม่เข้าใจ และมีการทดสอบหลังการฝึกอบรมซึ่งนอกจากเป็นการประเมินผลการฝึกอบรมแล้ว ยังเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งนี้มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการป้องกันบรรเทาและแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น เกิดความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ ในการช่วยเหลือนับรวมทั้งที่เกิดขึ้นกับผู้ประสบอุทกภัย ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก่อนและหลังการฝึกอบรม
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านขึ้นประกอบด้วยแผนการฝึกอบรมจำนวน 8 แผน ได้แก่ แผนที่ 1 อุทกภัยและการเตรียมพร้อมรับอุทกภัย แผนที่ 2 การตอบโต้ขณะเกิดอุทกภัยและการฟื้นฟูบูรณะ แผนที่ 3 การปฐมพยาบาล แผนที่ 4 การรักษาพยาบาลเบื้องต้น แผนที่ 5 การดูแลสุขภาพจิตผู้ประสบอุทกภัย แผนที่ 6 การสุขภาพิบาลสิ่งแวดล้อมขณะเกิดอุทกภัย แผนที่ 7 การป้องกันอุทกภัยโดยการปลูกป่า และแผนที่ 8 การป้องกันอุทกภัยโดยการปลูกหญ้าแฝก แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านตรวจสอบ ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 4.49 แล้วนำไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน

2. แบบวัดความรู้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความรู้ขึ้นจำนวน 40 ข้อ เป็นแบบ 4 ตัวเลือก แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านตรวจสอบ ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 4.51 แล้วนำไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยง (KR-20) เท่ากับ 0.84 ค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.26-0.79 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.68 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.24-0.75 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.51

3. แบบวัดเจตคติ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเจตคติขึ้นจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบได้ค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 4.38 แล้วนำไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยง (Alpha - Coefficient : α) เท่ากับ 0.88

4. แบบวัดทักษะปฏิบัติ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทักษะปฏิบัติขึ้นจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบเขียนตอบมีเกณฑ์การให้คะแนน 4, 3, 2, และ 1 แล้วนำไป

เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่าเท่ากับ 4.64 แล้วนำไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ได้ค่าความตรงเชิงจำแนก โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ได้ค่า $t = 14.51$ ($p = .00$) และค่าความเที่ยง (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน) มีค่าเท่ากับ 0.93

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่มสองกลุ่มวัดก่อน – หลังการทดลอง (randomized pretest – posttest control group design) กลุ่มตัวอย่างได้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 180 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) คือแบ่งเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ออกเป็น 3 เขต คือเขตเหนือ เขตกลาง และเขตใต้ จากนั้นเลือกพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive sampling) คือการเลือกกรณีตรงตามประเด็นการวิจัยมากกว่าปกติ (Intensity sampling) (องอาจ, 2549) คือเลือกตามปรากฏการณ์การเกิดอุทกภัยของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ผ่านมาคือ เขตเหนือเลือกพื้นที่ตำบลน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก เขตกลางกลางเลือกพื้นที่ตำบลท่าพล อำเภอเมือง เขตใต้เลือกพื้นที่ตำบลนาสนุน อำเภอศรีเทพ และสุ่มเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจาก 3 ตำบลๆ ละ 60 คน รวมแล้วเป็น 180 คน เลือกเข้ากลุ่มทดลอง ตำบลละ 30 คน และเลือกเข้ากลุ่มควบคุม ตำบลละ 30 คน รวมแล้วเลือกเข้ากลุ่มทดลอง 90 คน และเลือกเข้ากลุ่มควบคุม 90 คน ขั้นตอนในการทดลอง ดำเนินการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การฝึกอบรมแบบปกติ (แบบบรรยาย) ด้วยเนื้อหาเดียวกันโดยดำเนินการฝึกอบรมทั้งสามพื้นที่ และมีการทดสอบก่อนฝึกอบรม ระหว่างฝึกอบรม และหลังฝึกอบรม ดำเนินการฝึกอบรมระหว่างวันที่ 14 ตุลาคม 2552 ถึง วันที่ 3 ธันวาคม 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ
2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติก่อนและหลังการฝึกอบรม ของกลุ่มทดลอง และการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ F-test โดยการวิเคราะห์ One- Way MANOVA

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างฝึกอบรม ดังนี้ แผนที่ 1 แบบทดสอบจำนวน 13 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 11.53 คิดเป็นร้อยละ 88.69 แผนที่ 2 แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อได้คะแนนเฉลี่ย 8.41 คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 84.11 แผนที่ 3 แบบทดสอบจำนวน 14 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 12.56 คิดเป็นร้อยละ 89.76 แผนที่ 4 แบบทดสอบจำนวน 14 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 12.46 คิดเป็นร้อยละ 89.04 แผนที่ 5 แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 8.52 คิดเป็นร้อยละ 85.22 แผนที่ 6 แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อได้คะแนนเฉลี่ย 8.46 คิดเป็นร้อยละ 84.67 แผนที่ 7 แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 8.44 คิดเป็นร้อยละ 84.44 และแผนที่ 8 แบบทดสอบจำนวน

10 ข้อได้คะแนนเฉลี่ย 8.64 คิดเป็นร้อยละ 86.44 รวมแล้วทำแบบทดสอบระหว่างฝึกอบรมจำนวน 91 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 79.05 คิดเป็นร้อยละ 86.87 และทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมจากแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย 33.92 คิดเป็นร้อยละ 84.80 ดังนั้น E1 เท่ากับ 86.87 และ E2 เท่ากับ 84.80

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ ก่อนและหลังฝึกอบรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจากการใช้ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนฝึกอบรมด้านความรู้มีค่าเท่ากับ 22.17 ด้านเจตคติมีค่าเท่ากับ 70.28 และด้านทักษะปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 20.42 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังฝึกอบรม ด้านความรู้มีค่าเท่ากับ 33.92 ด้านเจตคติมีค่าเท่ากับ 91.63 และด้านทักษะปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 36.81 และจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าในการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การทดสอบก่อนและหลังของตัวแปรทั้งสามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าวิธีการฝึกอบรมส่งผลต่อความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ เมื่อพิจารณาคะแนนการทดสอบก่อนและหลังที่ละตัวแปร พบว่าคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ ก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมทั้ง 3 ด้าน รายละเอียดปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติก่อนและหลังการฝึกอบรมของอาสาสมัครสาธารณสุขที่เข้ารับการฝึกอบรม จากการใช้ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ตัวแปร	ทดสอบก่อน			ทดสอบหลัง		
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.
ความรู้	90	22.17	1.58	90	33.92	1.22
เจตคติ	90	70.28	3.07	90	91.63	2.11
ทักษะปฏิบัติ	90	20.42	1.76	90	36.81	2.30

ตารางที่ 2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติก่อนและหลังการฝึกอบรมของอาสาสมัครสาธารณสุข ที่เข้ารับการฝึกอบรมจากการใช้ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การทดสอบ	Value	F	Hypothesis df	Error df	p
ทดสอบก่อน - หลัง	3595.80	50341.28	6	84.00	.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3. การประเมินความแตกต่างระหว่างคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ ก่อนและหลังการฝึกอบรม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ความรู้ก่อนการฝึกอบรม	44222.50	1	44222.50	17689.00	.00*
ความรู้หลังการฝึกอบรม	103564.54	1	103564.54	69587.45	.00*
เจตคติก่อนการฝึกอบรม	444506.94	1	444506.94	47093.45	.00*
เจตคติหลังการฝึกอบรม	7557000.10	1	7557000.10	169456.60	.00*
ทักษะปฏิบัติก่อนการฝึกอบรม	37536.04	1	37536.04	12018.850	.00*
ทักษะปฏิบัติหลังการฝึกอบรม	121955.21	1	121955.21	23006.080	.00*

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนน ความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ หลังฝึกอบรมของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าหลังการฝึกอบรม กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เท่ากับ 33.92 ด้านเจตคติเท่ากับ 90.63 และด้านทักษะปฏิบัติเท่ากับ 36.81 กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เท่ากับ 25.82 ด้านเจตคติเท่ากับ 77.44 และด้านทักษะปฏิบัติ เท่ากับ 26.77 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ของคะแนนความรู้ เจตคติและทักษะปฏิบัติ หลังการฝึก

อบรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ามีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เมื่อพิจารณาคะแนนการทดสอบของกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสามด้าน โดยมีค่า เฉลี่ยของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ ของ กลุ่มทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมทั้งด้านความ รู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏ ผลดังแสดงในตารางที่ 4 ตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 4. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ เจตคติและทักษะปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบ อุทกภัยหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	(n)	ความรู้		เจตคติ		ทักษะปฏิบัติ	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
กลุ่มทดลอง	90	33.92	1.22	90.63	2.11	36.81	2.30
กลุ่มควบคุม	90	25.82	2.55	77.44	3.44	26.77	2.32

ตารางที่ 5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติหลังการฝึกอบรมของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม(One way-MANOVA / Hotelling's T^2)

แหล่งความแปรปรวน	Value	F	Hypothesis df	Error df	p
กลุ่ม	.06	917.44	3.00	176.00	.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6. การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ของคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติหลังการฝึกอบรมของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	
ความรู้	2952.45	1	2952.45	963.21	.00*	
กลุ่ม	เจตคติ	9059.61	1	9059.61	1111.29	.00*
ทักษะปฏิบัติ	4540.09	1	4540.09	850.77	.00*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การสำรวจความคิดเห็นและความต้องการ
เข้ารับการฝึกอบรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้านในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างจาก

11 อำเภอ จำนวน 377 คน จากจำนวนอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้งจังหวัด 17,411 คน ผล
ปรากฏดังแสดงในตารางที่ 7 และ 8

ตารางที่ 7. ความคิดเห็น ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับ ความ คิดเห็น (\bar{X})	S.D.	การแปลผล
1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความสำคัญในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	4.56	.59	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
2. ท่านทราบแนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัย	2.58	.74	ไม่แน่ใจ
3. ท่านมีความรู้เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	2.22	.69	ไม่เห็นด้วย
4. ท่านยินดีให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	4.25	.06	เห็นด้วย
5. อุทกภัยเป็นภัยธรรมชาติ ดังนั้นจึงไม่สามารถป้องกันและลด ผลกระทบให้น้อยลงได้	2.64	.62	ไม่แน่ใจ
6. หากเกิดอุทกภัยในพื้นที่ใดแล้ว จะไม่เกิดอุทกภัยซ้ำในพื้นที่เดิม	2.05	.84	ไม่เห็นด้วย
7. เมื่อเกิดโรคระบาดการควบคุมป้องกันโรคเกินขอบเขต ความสามารถและบทบาทหน้าที่ของ อสม.	2.59	.88	ไม่แน่ใจ
8. การวางแผน และการเตรียมความพร้อมรับอุทกภัย เป็นสิ่งจำเป็น	4.25	.75	เห็นด้วย
9. การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับอุทกภัย เป็นสิ่งสำคัญ	4.25	.56	เห็นด้วย
10. อสม. สามารถให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น แก่ผู้ที่เกิดภาวะเครียด วิตกกังวล และซึมเศร้า	4.33	.66	เห็นด้วย

ตารางที่ 8. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม

ประเด็นคำถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
1. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย		
เคย	0	0.00
ไม่เคย	377	100.00
2. ท่านเคยประสบปัญหาอุทกภัย หรือ ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย		
เคย	104	27.59
ไม่เคย	273	72.41
3. ท่านเคยให้การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย		
เคย	84	22.28
ไม่เคย	293	77.72
4. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยหรือไม่		
เพียงพอ	0	0.00
ไม่เพียงพอ	377	100.00
5. ท่านคิดว่าควรมีการจัดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือไม่		
ควร	340	90.19
ไม่ควร	37	9.81
6. ถ้ามีการฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านท่านต้องการเข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่		
ต้องการ	340	90.19
ไม่ต้องการ	37	9.81
7. ถ้าท่านต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ท่านเข้ารับการฝึกอบรมเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
7.1 ขาดความรู้และทักษะปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	377	100.00
7.2 นำความรู้ไปใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	377	100.00
7.3 นำความรู้ไปเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไป	377	100.00
อื่นๆ.....		

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.87 / 84.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.87 / 84.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพดี ทั้งนี้จากการสำรวจความจำเป็นและความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ปัญหาอุทกภัยมีแนวโน้มการเกิดขึ้นบ่อยครั้งและสร้างความเสียหายเป็นอย่างมากแต่ความช่วยเหลือยังเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประสบอุทกภัย ดังนั้นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เข้ารับการฝึกอบรมจึงเห็นความสำคัญของการฝึกอบรม มีความสนใจและตั้งใจฝึกอบรมรวมทั้งการสร้างชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นสิ่งเหมาะสม เป็นกระบวนการที่สามารถให้ความรู้ความเข้าใจและแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน และเนื้อหาการฝึกอบรมเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันและในบทบาทหน้าที่ที่ต้องให้บริการงานสาธารณสุขในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงาน

วิจัยของไท(2551)ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้อยู่ในระดับดีมากผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ขึ้นไป และเพิ่มขึ้นก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ พระปรีดิยธรรมรงค์(2551)ได้วิจัยการส่งเสริมระบบการคิดเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีสอนแบบพระพุทธชินราชเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาพบว่าวิธีสอนแบบพระพุทธชินราชเรื่องการส่งเสริมการคิดเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ 96.52/96.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมจึงมีความสนใจ มีความตั้งใจ และมีความพร้อมที่จะรับความรู้ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในกระบวนการฝึกอบรม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ฝึกอบรม และระยะเวลาในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมและความรู้ความสามารถ เทคนิค วิธีการสอนของวิทยากรที่กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม มีโอกาสในการตอบโต้ ซักถาม มีความเป็นกันเอง จึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพอใจในการฝึกอบรม และเนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของชุมชนและผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลให้ความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติ หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางเยาว์ และคณะ(2551)ได้ศึกษาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการดูแลสุขภาพแก่อาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการดูแลตนเอง โดยมีเนื้อหาในเรื่อง การวัดอุณหภูมิ การจับชีพจรและการหายใจ การวัดความดันโลหิต การทำแผล และการนำความรู้ไปใช้ในการดูแลตนเองในเรื่อง

ต้นในชุมชน ผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครที่เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นในทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทักษะในทุกกิจกรรมการฝึกอบรมและเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ คอร์เนลล์ (Cornell, 2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสภาพการณ์เป็นผู้ให้บริการ จากโครงการศึกษาผู้ใหญ่โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการหลักสูตรประสบการณ์สิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำบริการเชิงนิเวศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีผลกระทบต่อความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เจตคติ และพฤติกรรมของผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญและกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังฝึกอบรมสูงขึ้นทั้งด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีรูปแบบการฝึกอบรมแบบ SAKDA (SAKDA Model) ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบสนองต่อปัญหาและสถานการณ์การเกิดอุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทางโครงสร้าง องค์ประกอบและเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมหลังจากการทดลองใช้ แล้วจึงนำไปทดลองจริงในพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของอุทัย (2551) ที่พบว่า การสอนแบบบูรณาการนั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ เจตคติ พฤติกรรม และความคงทนของการเรียนรู้สูงกว่าการสอนอื่น เพราะการสอนแบบบูรณาการเน้นบทบาทของนักเรียนเป็นสำคัญและมีการทบทวนซ้ำเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ส่งผลทำให้ผลการเรียนรู้ เจตคติ พฤติกรรมต่อการเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป มีดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีประสิทธิภาพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ดังนั้นชุดฝึกอบรมจึงสามารถนำไปใช้ได้
2. ควรจัดกิจกรรมเผยแพร่ให้ความรู้ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาอุทกภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ที่เคยเกิดอุทกภัยและพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยโดยมุ่งให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนให้มีศักยภาพในการวางแผนป้องกันอุทกภัย การเฝ้าระวัง และเมื่อเกิดอุทกภัยสามารถปฏิบัติการตอบโต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้การดูแลช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นก่อนได้รับการช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยกับกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม หรืออาสาสมัครมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อหาประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งมีรูปแบบการฝึกอบรมแบบศักดิ์ดา (SAKDA Model) กับการฝึกอบรมรูปแบบอื่น
3. ควรศึกษาพัฒนาการสร้างชุดฝึกอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในรูปแบบอื่น เช่น บทเรียนด้วยตนเอง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเรียนรู้ผ่านสื่ออื่นๆ เพื่อสะดวกในการเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย และสู่พื้นที่ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัย

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2549. แนวทางการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานภาคสนามในการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานในประเทศไทย. [ออนไลน์]. [อ้างเมื่อ 15 มีนาคม 2551]. เข้าถึงได้จาก http://www.disaster.go.th/old/content/academy_conner/new2.pdf

เกษม จันทร์แก้ว. 2536. สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.

ไท คำล้าน. 2551. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นางเยาว์ อุดมวงศ์ และคณะ. 2551. “การถ่ายทอดเทคโนโลยีการดูแลสุขภาพแก่อาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการดูแลตนเอง,” วารสารสุขภาพภาคประชาชน. 20(3) : 23.

พระปลัดชัยณรงค์ รัตน์ดีมัน. 2551. การส่งเสริมระบบการคิดเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีสอนแบบพระพุทธชินราช. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วินัย วีระวัฒนานนท์. 2541. สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน.

องอาจ นัยพัฒน์. 2549. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ. : หจก. สามลดา.

อุทัย จันทร์ท่ง. 2551. การศึกษาผลการเรียนรู้เจตคติและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้แบบร่วมมือและแบบบูรณาการ. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Cornell, Joanna A. 2007. “Creating Environmental Stewardship: Evidence From a Community-based Adult Education Program.” Dissertation Abstracts International. 68(3) : Unpaged.